KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

KOM(94) 112 endelig udg.

Bruxelles, den 29.03.1994

94/0102 (CNS)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om yderligere makrofinansiel bistand

til Albanien

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Albaniens anmodning om yderligere makrofinansiel bistand

Den 28. september 1992 vedtog Ministerrådet at yde Albanien en makrofinansiel bistand på højst 70 mio. ECU i form af gavebistand i forbindelse med et initiativ fra G-24-landegruppen (G-24) om at tilvejebringe i alt 165 mio. USD i supplerende bistand i forhold til en bistand fra IMF inden for rammerne af et 12-måneders stand by-arrangement godkendt i august 1992.

Gavebistanden fra EF blev udbetalt i to rater. Første rate på 35 mio. ECU blev udbetalt i december 1992, og anden rate blev udbetalt i august 1993, efter at der var foretaget en positiv vurdering af den økonomiske situation og fremskridtet i reformprocessen i Albanien samt afgivet positiv udtalelse fra Det Monetære Udvalg.

De albanske myndigheder har anmodet om yderligere makrofinansiel bistand fra EF/G-24 i forbindelse med et nyt program omfattende det første år af et ESAF-arrangement, der blev godkendt af IMF den 14. juli. Finansieringen fra IMF beløber sig til et beløb svarende til 22 mio. USD for det første års arrangement. Den bistand, der anmodes om fra EF/G-24 i denne sammenhæng, beløber sig til 72 mio. USD for 1993-94 (et fald i forhold til de 165 mio. USD for 1992-93). Albaniens kraftige tilpasningsindsats fortjener fortsat finansiel bistand fra det internationale samfund. Om Albaniens program får det ønskede resultat, afhænger i afgørende grad af bistand udefra, fordi landets stilling over for udlandet er så skrøbelig. Som led i det nye program har Albanien givet tilsagn om at normalisere sit forhold med landets eksterne kreditorer og åbne op for direkte udenlandske investeringer, så den ekstraordinære makroøkonomiske bistand kan nedtrappes under ordnede forhold.

På mødet i G-24 om situation i Albanien den 16.-17. november 1993 gav højtstående repræsentanter for G-24 udtryk for, at de var enig i de internationale finansielle institutioners vurdering af den økonomiske og finansielle situation i Albanien; de anerkendte samtidig, at Albanien fortsat står i en meget vanskelig ekstern finansieringssituation og fortsat har behov for betalingsbalancestøtte fra G-24. På grund af landets ringe kreditværdighed var de også enige om, at bistanden fortsat skulle ydes i form af gavebistand eller lån på meget lempelige vilkår.

Det makroøkonomiske program og de makroøkonomiske resultater

Stillet over for en situation med økonomisk, socialt og administrativt kaos og fiskale og eksterne uligevægte af en størrelsesorden, der er langt værre end i de andre lande i regionen, igangsatte Albaniens regering i midten af 1992 den næsten uoverkommelige opgave at stabilisere og reformere landet via et økonomisk program. Programmet dækkede perioden fra midten af 1992 til midten af 1993 og blev understøttet af en stand by-aftale med IMF og en supplerende finansiel bistand fra EF/G-24.

I betragtning af de store vanskeligheder og risici, der prægede situationen, da Albanien igangsatte programmet i midten af 1992, er de opnåede makroøkonomiske resultater bemærkelsesværdige. Udviklingen hen imod hyperinflation er blevet vendt, og den nedadgående tendens i produktionen er blevet rettet op. I første halvdel af 1993 faldt det statslige indenlandske

finansieringsbehov (til 12% af BNP fra 41% af BNP i første halvdel af 1992), mens kreditekspansionen faldt drastisk - så rigeligt inden for kreditlofterne - og blev omdirigeret i retning af den spirende private sektor. Långivningen til ineffektive offentlige virksomheder og statsbrug er blevet beskåret kraftigt siden begyndelsen af 1993. I skarp kontrast til den situation, der var fremherskende frem til udgangen af 1992, er der i 1993 blevet gennemtrumfet finansiel disciplin i statsvirksomhederne, og den kraftige stigning i betalingsrestancerne mellem virksomhederne indbyrdes, som truede med at undergrave stabiliseringsindsatsen, er blevet standset, idet det hidtil gældende debitorsystem er blevet afskaffet, og bankerne har fået instrukser om ikke at acceptere betalingsordrer, der ikke er dækning for. Som resultat af en stram budgetpolitik og monetær politik blev inflationen bremset (til en månedlig rate på 1% i første halvår af 1993). Som en afspejling af den kraftige indenlandske indsats og den omfattende udenlandske støtte voksede valutareserverne efter planen (til ca. 80 mio. USD svarende til 1½ måneds import ved udgangen af juni 1993), og den (flydende) valutakurs var grundlæggende stabil og lå i lejet 100-105 ALL pr. 1 USD. Faldet i produktionen synes at have nået bunden ved udgangen af 1992 - dog fra et meget lavt udgangspunkt - takket være gode produktionsresultater i den private sektor (landbruget, servicesektoren og bygge- og anlægssektoren), hvorimod produktionen i den statslige sektor er fortsat med at falde igennem 1993 på grund af den påtvungne finansielle disciplin.

De stabiliseringsgevinster, der er opnået gennem de seneste måneder, er dog skrøbelige og af foreløbig karakter, og Albanien må fortsat i vid udstrækning ty til udenlandsk bistand på kort sigt. Eksporten (70 mio. USD i 1992; 105 mio. USD i 1993) dækker kun en brøkdel af importen (524 mio. USD i 1992; 585 mio. USD i 1993). Udsigterne for balancen over for udlandet er desuden fortsat tynget af Albaniens store udlandsgæld, primært til forretningsbanker (834 mio. USD ved udgangen af 1993, hvoraf 621 mio. USD var akkumulerede restancer), og af Albaniens meget begrænsede evne til at betale den tilbage. Om Albanien bliver i stand til at tilvejebringe en holdbar stilling over for udlandet afhænger i afgørende grad af, om relationerne med forretningsbankerne samt med de bilaterale officielle kreditorer normaliseres hurtigst muligt.

Albaniens regering ønsker nu at fastholde fremdriften i stabiliseringsprocessen samt fremme vækst og fremskridt hen imod en økonomisk holdbar udvikling over for udlandet. Med henblik herpå har den udformet en omfattende mellemfristet økonomisk strategi for 1993-96 og opstillet et detaljeret program for det første år under denne strategi (medio 1993 til medio 1994).

De vigtigste makroøkonomiske målsætninger for programmet for 1993/94 er: en realvækst på 3-4%, en nedsættelse af 12-måneders inflationsraten til 33% senest omkring midten af 1994 og en yderligere styrkelse af stillingen over for udlandet omfattende en opbygning af officielle valutareserver til et beløb svarende til tre måneders import omkring midten af 1994. Fokus i tilpasningsstrategien vil fortsat være en stram efterspørgselspolitik ledsaget af passende ekstern bistand og en hurtig løsning på restanceproblemet.

For at mindske de makroøkonomiske uligevægte er en finanspolitisk tilpasning fortsat et centralt element i programmet sammenholdt med en fortsat stram pengepolitik og indkomstpolitik inden for den statslige sektor. På grund af det forventede fald i salgsprovenuet fra fødevarehjælpen og behovet for at afholde en række kritiske udgiftsposter (omfattende investeringer og strukturreformer), som ikke kan udskydes længere, bliver det en væsentlig udfordring at holde løftet om at nedsætte den indenlandske finansiering af budgettet til 7% af BNP. Til støtte for det albanske program godkendte IMF i

juli 1993 et arrangement under den udbyggede strukturtilpasningsfacilitet ("Enhanced Structural Adjustment Facility" (ESAF)), og myndighederne har anmodet om yderligere bistand fra EF/G-24 på 72 mio. USD til programmets første år.

De makroøkonomiske resultater under det nye program er opløftende. Alle præstationskriterier for udgangen af 1993 blev opfyldt, og den økonomiske situation er fortsat med at forbedre sig. BNP steg skønsmæssigt med 11% i 1993, dog fra et meget lavt udgangspunkt. Inflationen blev holdt nede på ca. 30% for 1993 som helhed på grund af en stram finans- og pengepolitik. Valutakursen har været stabil, og valutareserverne nåede op på et beløb svarende til to måneders import ved udgangen af 1993.

Strukturreform

Samtidig med at Albanien gjorde betydelige fremskridt hen imod makroøkonomisk stabilisering, indledte landet i midten af 1992 dybtgående strukturændringer i retning af en markedsøkonomi. Afgørende foranstaltninger i så henseende under programmet for 1992-93 var større reformer af pris- og valutasystemet, liberalisering af handelen og de udenlandske investeringer og påbegyndelsen af andre strukturændringer inden for landbruget, de statslige virksomheder og den finansielle sektor. I denne periode blev der gjort fremskridt i form af en påtvungen finansiel disciplin i de statsejede virksomheder og privatisering af landbrugsbedrifter og mindre virksomheder i servicesektoren og industrien. Reformerne er imidlertid skredet langsommere frem inden for privatisering af mellemstore og store industrivirksomheder og fremme af de direkte udenlandske investeringer. Der er blevet opbygget en ny fremdrift i strukturreformerne i kølvandet på udarbejdelsen af det omfattende mellemfristede økonomiske program for 1993-96 som formuleret i "Policy Framework Paper".

Hvad prisreformen angår, blev der en gennemført en ny serie prisstigninger i midten af 1993, som omfattede en fordobling af prisen på hvede, mel og brød, som er et følsomt emne, fordi brød spiller så stor en rolle i de lokale spisevaner, og fordi landet er meget afhængigt af importeret hvede. Af andre prisstigninger, der blev gennemført i midten af 1993, kan nævnes fordoblingen eller tredoblingen af lejen i de offentlige boliger og af energipriserne.

Inden for landbruget, som er en nøglesektor i økonomien, der tegner sig for halvdelen af værditilvæksten og beskæftiger henved 60% af befolkningen, er 80% af landbrugsarealet hidtil blevet privatiseret, hvilket omfatter næsten alle de tidligere kooperativer. Spredningen af ejerforholdene skulle være afsluttet ved udgangen af 1994. For at gøre det nemmere for de små bedrifter at konsolidere sig planlægger regeringen at lægge sidste hånd på de retlige rammer for ejerforholdene i landbruget omfattende rettigheder til at sælge, lease og pantsætte jord, hvorved der skabes et ejendomsmarked for jord.

Reformen af den statslige virksomhedssektor er en af de største udfordringer i Albaniens økonomiske program. Til at begynde med, i 1992, begrænsede reformen sig til privatisering via direkte salg til de ansatte af de små enheder, der opererer inden for håndværk samt transport- og servicesektoren. Privatiseringen i virksomhedssektoren var blevet forsinket af problemer med at udforme en erstatningspolitik. Vedtagelsen af en lov i april 1992 om erstatning eller kompensation for byejendomme til de tidligere ejere har banet vej for en privatiseringsbølge oven på privatiseringerne i 1992.

Regeringen benytter sig for øjeblikket af en flerstrenget approach, der indebærer hurtig privatisering af en række små og mellemstore industrivirksomheder og en mere langsigtet procedure til privatisering af større og mere problematiske virksomheder.

Regeringen skubber på med privatisering af de skønsmæssigt 1 200-1 500 små og mellemstore virksomheder (med op til 300 ansatte) og tillader ikke skatteprovenumæssige hensyn at bremse processen væsentligt. Omkring 300 virksomheder er allerede blevet udpeget til øjeblikkelig privatisering. Hvad angår de 300 store virksomheder, er regeringen ved at lægge sidste hånd på en strategi, der indebærer hurtig privatisering eller likvidering af de fleste af dem. En lille gruppe selskaber af "strategisk" betydning vil blive afhændet via udbud. Den statsfinansielle støtte vil blive reduceret mest muligt og vil primært berøre ca. 30 "problemvirksomheder". Til at tage sig af denne aktivitet har regeringen med støtte fra Verdensbanken oprettet en virksomhedsomstruktureringsstyrelse (ERA), der er sat under Ministerrådets myndighed og skal opstille mål for privatisering, likvidering eller omstrukturering af alle virksomhederne under dens kontrol, så virksomhederne inden for 1-2 år opnår balance i driften.

På grund af den meget svage virksomhedssektor og Albaniens yderst begrænsede kontakt med omverdenen før 1991 har landet i særlig grad behov for udenlandske investeringer. Der blev i december 1993 vedtaget ændringer i loven om udenlandske investeringer fra 1992, hvorved kravet om særskilt godkendelse af udenlandske investeringer blev ophævet, og udlændinge fik tilladelse til at deltage i privatiseringen af statslige aktiver.

Betalingsbalancen og den makrofinansielle bistand fra EF/G-24

I 1992 imødekom EF/G-24 den albanske anmodning om makrofinansiel bistand som et supplement til det 12-måneders stand by-arrangement til 27 mio. USD, der var indgået med IMF. Der resterede et finansieringsgab på 165 mio. USD, som skulle finansieres af G-24 på meget lempelige vilkår. Den bistand, G-24 har givet tilsagn om at yde under programmet for 1992-93, er nået op på 70% af det oprindelige finansieringsgab, selv om den bistand, Schweiz og USA oprindeligt havde givet tilsagn om at yde, i sidste instans blevet benyttet som bunden støtte (som ikke falder ind under G-24's ordning med makrofinansiel bistand).

Eftersom bistanden udefra ikke har været tilstrækkelig, har det indbyrdes forhold mellem den indenlandske reformpolitik og den eksterne bistand afveget fra, hvad der var forventet. De indenlandske nettoaktiver måtte holdes langt under de i programmerne fastsatte lofter for at fastholde stillingen over for udlandet i lyset af den utilstrækkelige betalingsbalancestøtte. I 1992/93 var importen lavere end forventet, selv om private overførsler finansierede en større andel heraf end ventet. Underskuddet på den løbende betalingsbalance (officielle overførsler ikke medregnet) er skønsmæssigt på 450 mio. USD, hvilket er omtrent 150 mio. USD mindre end forventet. De officielle bruttovalutareserver steg til et beløb svarende til 1½ måneds import omkring midten af 1993, selv om den udenlandske bistand ikke var så stor som ventet.

For 1993/94 er Albaniens vigtigste målsætninger i relationerne med udlandet - som anført ovenfor - at mindske landets afhængighed af økonomisk krisebistand, at styrke reserverne og normalisere forholdet til de eksterne kreditorer. I denne forbindelse ventes for programperioden (juli 1993 - juni 1994) et underskud på betalingsbalancens løbende poster på 408 mio. USD (officielle overførsler ikke medregnet).

I overensstemmelse hermed har de albanske myndigheder anmodet om yderligere makrofinansiel bistand fra G-24 i forbindelse med gennemførelse af et nyt program, der dækker det første år af et ESAF-arrangement, som blev godkendt af IMF den 14. juli. Finansieringen fra IMF beløber sig til 22 mio. USD for det første års arrangement og ca. 38 mio. USD for de efterfølgende to år. Den bistand, der anmodes om fra G-24, andrager 72 mio. USD for 1993-94 (et fald fra 165 mio. USD for 1992-93).

Hovedtrækkene i den foreslåede transaktion

Efter Albaniens anmodning om bistand, efter foreløbige drøftelser på ØKOFIN-mødet den 13. september 1993 og efter et møde af højtstående repræsentanter for G-24 foreslår Kommissionen, at EF yder en makrofinansiel bistand til Albanien på højst 35 mio. ECU i form af gavebistand, hvilket omtrent dækker halvdelen af det resterende finansieringsgab og er i overensstemmelse med gældende praksis vedrørende ekstraordinær betalingsbalancestøtte ydet inden for rammerne af G-24. Dette initiativ ligger på linje med konklusionerne fra Rådets møde i juni 1993, hvori det tilkendegav, at det fortsat var betimeligt at give yderligere finansiel bistand til Albanien, hvilket fik tilslutning fra Det Europæiske Råd i København.

Gavebistanden vil blive udbetalt i to rater, og udbetalingen af første rate på 17,5 mio. ECU er betinget af, at midtvejsevalueringen af første års arrangement under ESAF afsluttes tilfredsstillende. Anden rate vil tidligst blive udbetalt i fjerde kvartal af 1994, forudsat at en række præstationskriterier er opfyldt, herunder bl.a. at der er sket tilfredsstillende fremskridt i ESAF-arrangementet med IMF, som skal vurderes af Kommissionen i samarbejde med Det Monetære Udvalg.

Gavebistanden vil blive finansieret ved at trække på de eksisterende midler under budgetposten for støtte til økonomisk omstrukturering til landene i Central- og Østeuropa.

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om yderligere makrofinansiel bistand

til Albanien

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 235,

under henvisning til forslag fra Kommissionen[1], forelagt efter høring af Det Monetære Udvalg,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet[2], og

ud fra følgende betragtninger:

Albanien er ved at gennemføre fundamentale politiske og økonomiske reformer og har besluttet at indføre en markedsøkonomi;

disse reformer er under gennemførelse med finansiel støtte fra Fællesskabet, og reformprocessen må konsolideres og udbygges;

de handelsmæssige og økonomiske forbindelser mellem Fællesskabet og Albanien vil blive udbygget inden for rammerne af samarbejdsaftalen;

Fællesskabets finansielle bistand vil bidrage til at støtte tilpasnings- og reformbestræbelserne i Albanien, vil styrke den gensidige tillid og vil knytte Albanien nærmere til Fællesskabet;

ved afgørelse 92/482/EØF af 28. september 1992[3] besluttede Rådet at yde finansiel bistand til Albanien til et beløb på højst 70 mio. ECU med henblik på at sikre en holdbar betalingsbalancesituation i dette land;

selv om den albanske regering med stort mod har iværksat strukturtilpasningsforanstaltninger og strukturreformer, befinder den albanske økonomi sig stadig i stabiliseringsfasen, og det er nødvendigt med supplerende officiel bistand for at sikre en holdbar betalingsbalancesituation og styrke reservestillingen;

Albanien er et lavindkomstland, der kan komme i betragtning til lån på meget lempelige vilkår fra Verdensbanken og Den Internationale Valutafond (IMF);

---

1)

2)

3) EFT nr. L 287 af 2.10.1992, s. 25.

de albanske myndigheder har anmodet om finansiel bistand fra IMF, G-24-landene og Fællesskabet;

IMF's bestyrkelse godkendte den 14. juli 1993 det første års arrangement under et 3-årigt ESAF-arrangement ("Enhanced Structural Adjustment Facility"), og G-24-landegruppen (G-24) har indvilliget i at overveje at yde supplerende finansiel bistand, særlig i form af gavebistand og lån på gunstige vilkår;

ud over det beløb, der skønnes at kunne tilvejebringes via IMF, Verdensbanken og officielle bilaterale kreditorer, vil der fortsat være et finansieringsgab på omkring 72 mio. USD, som skal dækkes for at styrke Albaniens reservestilling og undgå en yderligere nedpresning af importen, som alvorligt kunne true realiseringen af de økonomisk-politiske mål, der indgår som led i regeringens reformbestræbelser;

Kommissionen har i sin egenskab af koordinator af bistanden fra G-24 opfordret disse lande til at yde finansiel bistand på meget lempelige vilkår til Albanien for at støtte dette land i dets tilpasnings- og reformbestræbelser;

på baggrund af den økonomiske og finansielle situation i Albanien bør denne bistand til støtte for landets betalingsbalance ydes i form af gavebistand;

Fællesskabets gavebistand bør forvaltes af Kommissionen;

traktaten indeholder ikke anden hjemmel til vedtagelse af denne afgørelse end artikel 235 -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

1. Fællesskabet yder Albanien makrofinansiel bistand på højst 35 mio. ECU i form af gavebistand med henblik på at sikre en holdbar betalingsbalancesituation og styrke reservestillingen.

2. Denne gavebistand forvaltes af Kommissionen i nært samråd med Det Monetære Udvalg og i overensstemmelse med enhver aftale mellem IMF og Albanien.

Artikel 2

1. Kommissionen bemyndiges til, efter samråd med Det Monetære Udvalg, at føre forhandlinger med de albanske myndigheder om de økonomisk-politiske betingelser i tilknytning til gavebistanden. Disse betingelser skal være i overensstemmelse med de aftaler, der er nævnt i artikel 1, stk. 2, og med de arrangementer, der indgås med G-24.

2. Kommissionen kontrollerer med regelmæssige mellemrum i samarbejde med Det Monetære Udvalg og inden for rammerne af en snæver koordination med G-24 og IMF, at den økonomiske politik i Albanien er i overensstemmelse med formålene med gavebistanden, og at betingelserne herfor overholdes.

Artikel 3

1. Gavebistanden stilles til rådighed for Albanien i to rater. Under iagttagelse af bestemmelserne i artikel 2, stk. 1, frigives den første rate på 17 mio. ECU, når midtvejsevalueringen af det første års arrangement under ESAF-arrangementet mellem Albanien og IMF er tilfredsstillende afsluttet. Den anden rate udbetales tidligst i fjerde kvartal af 1994, jf. dog bestemmelserne i artikel 2, stk. 2, og på betingelse af, at der er konstateret tilfredsstillende fremskridt i Albaniens gennemførelse af ESAF-arrangementet.

2. Midlerne betales til Albaniens nationalbank.

Artikel 4

Kommissionen forelægger mindst én gang om året Europa-Parlamentet og Rådet en rapport, der indeholder en vurdering af gennemførelsen af denne afgørelse.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne

Formand

FINANSIERINGSOVERSIGT

1. Budgetpost

Artikel (B7-600) støtte til økonomisk omstrukturering til landene i Central- og Østeuropa.

2. Retsgrundlag

Artikel 235 i traktaten.

3. Udgifternes klassifikation

Ikke-obligatoriske.

4. Beskrivelse af og begrundelse for foranstaltningen

a) Beskrivelse af foranstaltningen

Ydelse af gavebistand via Fællesskabets budget til Albanien med henblik på at støtte landets betalingsbalance og styrke dets reservestilling.

b) Begrundelse for foranstaltningen

Sikringen af en holdbar betalingsbalancesituation i Albanien afhænger stadig i vid udstrækning af ekstern finansiel bistand fra officielle kilder.

5. Udgifternes art og beregning

a) Udgifternes art

Ren gavebistand, som vil blive frigivet i to rater, nemlig henholdsvis tidligst i andet kvartal af 1994 og i fjerde kvartal af 1994.

b) Beregning

Bistanden svarer omtrent til 50% af Albaniens resterende finansieringsgab på betalingsbalancen, som anslået i det 12-måneders IMF-program, der blev godkendt i juli 1993.

6. Foranstaltningens virkninger på aktionsbevillingerne

Der vil blive trukket på budgetposten, når en række økonomiske betingelser er opfyldt, bl.a. at der er sket tilfredsstillende fremskridt i et ESAF-arrangement med IMF.

7. Finansiering af interventionsudgifter

35 mio. ECU på B7-600.

10

ISSN 0254-1459

KOM(94) 112 endelig udg.

DOKUMENTER

DA **11**

Katalognummer : CB-CO-94-125-DA-C

ISBN 92-77-67114-9

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer
L-2985 Luxembourg